

Spaniens vargar – mer till

David Nieto Maceín från spanska naturskyddsorganisationer kan inte förstå varför man skjuter de svenska vargarna. Han jämför med Spaniens odramatiska inställning till sina 2000 vargar i mer tätbefolkade och boskapstäta områden.

En vaktande spansk mastin med sin fårhjord i Culebrabergen. Relationen mellan får och mastin är mycket nära. Att stödja traditionell användning av hundar är en av de bästa åtgärderna som vidtagits i Spanien för att tona ned den urgamla konflikten med boskapsskötsel.

Engelska och svenska naturälskare väntar på att få se vilda vargar i Culebrabergen i Spanien.

Historien om att skydda vargen i världen började i Stockholm 1973 när den internationella naturvårdsorganisationen IUCN upprättade de första förvaltningsplanerna. År 2001, under Sveriges ordförandeskap i EU, beslutades att 2010 skulle vara det europeiska året för biologisk mångfald. Mot denna bakgrund ter det sig grovt ironiskt att den svenska staten firar inträdet till det biologiska mångfaldsåret med en oförlätlig slakt av vargar, i en population vars situation är kritisk.

Från mitt spanska perspektiv är det svårt att hitta en logisk förklaring till Sveriges vargpolitik. Den svenska vargstammen är löjligt liten om man jämför med den spanska, som är tio gånger större.

Miljöministerns framförda argument saknar grund och logik och visar också på bristande kunskaper. Att använda jakt som ett verktyg för miljöåtgärder är en förenkling som saknar solida etiska och vetenskapliga argument. Det man har gjort i Sverige kan inte ens kallas "sträng kontroll" av vargen.

Genetisk isolering och inavel hindrar vargstammens återhämtning. Man har inte klarat av att kontrollera det olagliga "skjutfilter" som finns för invandrande vargar i norra

Sverige, vilket borde vara det första politiska målet att sikta in sig på. Människan har lagt beslag på renen och norra Sverige tycks vara förbjudet område för vargen.

Vargstammen i Sverige är beroende av endast runt 40 könsmogna vargar, vilket inte garanterar dess bevarande på lång sikt, i synnerhet inte med tanke på den genetiska situationen. En sådan population borde inte kontrolleras med jakt. Om någon åtgärd ska vidtas, borde det i stället vara att stödja och underlätta vargstammens tillväxt och naturliga anslutning till de finsk-ryska stammarna, eller att plantera in vargar med nya gener.

VARGEN EN TURISTRESURS

Sverige har med sina 450 000 km² vidsträckt, viltrika och glest befolkade områden goda ekologiska möjligheter för vargen. I Spanien lever vargen på ett begränsat område, som högst inom 100 000 km² och ibland i mycket befolkade områden med mycket hög boskapstäthet

Boskapsskadorna i Sverige är med spanska mått mätt oansenliga och tamdjuren är betydligt färre. Sveriges cirka två miljoner kor kan jämföras med Spaniens 6,5 miljoner och Sveriges 440 000 får är en bråkdel av Spa-

niens 23 miljoner. Sveriges 200 000 renar kunde jämföras med Spaniens tre miljoner getter. Trots detta bedöms inte vargen vara ett särskilt stort problem här.

I regionen Castilla y León, till exempel, finns mer än fyra miljoner får, 130 000 getter och över 1,3 miljoner kor och det är där som vargstammen håller till med störst täthet i Europa. Detta har medfört att i Sierra de la Culebra (Culebra bergen), ses vargen alltmer som en turistresurs. Tiotusentals naturälskare från hela världen åker dit varje år för att få möjlighet att se rovdjuren. Detta genererar viktiga inkomster i fattiga kommuner.

BOSKAPSHUNDAR SKYDDAR EFFEKTIVT

Givetvis förekommer konflikter med boskapsuppfödarna i de områden där boskapen går oövervakad. Men boskapsuppfödarna får generösa subventioner för att arbeta med djuruppfödning i harmoni med naturen. Förutom olika tillägg får de också ersättningar för attacker mot sina djur. I områden där boskapen betar utan skydd orsakar varje varg skador som är helt godtagbara för den spanska staten, cirka 2 000 euro per varg per år i de värst drabbade delarna av landet och cirka 200 euro på övriga platser. Andelen av

gång än problem

boskapen totalt som drabbas är omkring en halv procent och nedgångar i boskapskötselns är större i områden utan varg. Rovdjuren är inte problemet för boskapssektorns överlevnad.

I Spanien används också traditionellt sedan urminnes tider mycket kraftfulla infödda hundar, mastines, för att skydda boskapen. Den boskapsjord som bevakas av bra mastines slipper vargattacker.

I Sverige fanns tidigare en svensk hundras för den här uppgiften, Dalbohunden, som försvann i början av 1900-talet.

I Spanien stärks den traditionella användningen av hundar genom att valpar ges till boskapsuppfödare. Det är en av de bästa åtgärderna som vidtagits för att minska konflikten mellan rovdjursförekomst och boskapskötsel.

HAR SVENSKA JÄGARE ENSAMRÄTT?

Det tycks finnas en annan orsak till slakten av vargar i Sverige. Jaktlobbyn har stort inflytande. Man får intrycket av att jägarna vill ha ensamrätt på vilda bytesdjur och att skogarna är ett område för jakt till nöje för jägarna. Tillåts verkligen jägarkollektivet att bestämma detta? De verkar inte ha insett än att deras verksamhet utgör intrång i en värld där de inte är ensamma.

Det händer också att de svenska jägarna hatar vargen eftersom, vilket är tveydigt, de tycker om sina hundar. De förefaller utkräva en absurd hämnd utan att erkänna att den största andelen av deras hundar som dödas blir överkörda eller dör av deras egna skott.

I Spanien däremot, finns många jägare som är starkt för vargen och inte ser vargen som ett hinder, tvärtom. Just i Sierra de la Culebra, jagas de bästa hjorttroféerna tack vare

det naturliga urvalet som utövats av vargen, vilket jägare erkänner.

SVENSKEN I ALLMÄNHET OKUNNIG?

Kanske är främsta orsaken till de stora skillnaderna mellan länderna den okunnighet om vargen som svensken i allmänhet har? I Sverige händer att man fortfarande är rädd för vargen, vilket verkar ha sitt ursprung i gamla myter och sagor, vilka också leder till hat. Jag lyssnar förvånad till hur föräldrar inte vill lämna sina barn på busshållplatsen om varg finns i närheten. Detta är så konstigt, att om man berättade det i Spanien, skulle det framkalla stor munterhet.

I Spanien hade vi turen att en populär naturforskare, Félix Rodríguez de la Fuente, kunde visa hela spanska folket vargens sanna natur och rentvå vargen från falska legender. Detta fungerade väl så till den grad att en verklig vändpunkt i den kulturella uppfattningen om vargen inträdde och därmed även i förvaltningen av vargen. I och med detta såddes fröet för bevarande och skydd av vargen i Spanien.

Det kanske är därför det är så stor skillnad på synen på vargen i Spanien och den skrämmande uppfattningen om vargen som finns i Sverige?

DAVID NIETO MACEÍN

Vargexpert inom det spanska naturskyddet, arbetar bl.a. med organisationen ANAGEF (Asociación de Naturalistas por las Generaciones Futuras), Föreningen Naturvetare för Framtida Generationer, som fokuserar på miljömedvetenhet.

En hanvarg i skogen på natten överraskad av en infrarödljuskamera uppsatt av naturskyddsorganisationen FAPAS i norra Spanien.